

Međunarodni književni natječaj Moje drago serce 2020.

2. nagrada „Stjepko Težak“

Danila Linić

Freska

Giovanniju su oči zaiskrile kad je majstor objavio da će ga upravo on pratiti na putu u grad *Ozagli*, gdje će majstor, prema narudžbi gospodara toga grada, grofa Petra Zrinskog, naslikati portrete grofovske obitelji i veliko ulje na platnu s prikazom njihova dvorca. Koliko god je umjetnik bio počašćen tim pozivom, još je više Gianni bio počašćen njegovim odabirom, jer bilo je nekoliko učenika koji su u slikarskoj radionici naukovali duže od njega. Do sad je tek nekoliko puta radio izravno na slikama, dovršavajući neke manje važne pojedinosti kad je majstor imao previše posla i nije stizao pravovremeno završiti sve narudžbe. Ali ono u čemu se isticao bilo je umijeće miješanja pigmenata i stvaranje čudesnih nijansi, u čemu mu ni jedan od ostalih učenika, pa čak ni neki već priznati slikari, nisu bili ravni i zbog čega je izbor pao upravo na njega. Znao je da će to izazvati zavist ostalih i da mu po povratku neće biti lako, ali isto tako znao je da ne smije iznevjeriti majstorova očekivanja.

Put od Venecije do Ozlja trajao je nekoliko dana. Putovali su s dvije kočije koje je po njih poslao grof. U jednoj su se vozili Gianni i majstor, a druga je bila nakrcana njihovim stvarima za boravak od barem mjesec dana i svekolikim slikarskim priborom. Noću bi prespavali u prenoćištima, gdje su bili dočekivani s posebnom pažnjom, dobro nahranjeni i udobno smješteni, a sve zbog grbova Zrinskih na kočijama, što im je jamčilo sigurnost i najbolji tretman.

U Gianniju je sve treperilo od uzbuđenja. S čim god se susretao bilo mu je novo i čudesno. Znatiželjno je promatrao krajolik, nenaviknut na tolike šume i bujno raslinje. Ostajao bi bez daha ugledavši srne kako, uznemirene topotom kopita i truckanjem kotača njihovih kočija, visokim skokovima pretrčavaju preko šumskog puta i skrivaju se u gustišu, ostavljajući tragove na krpicama zaostala snijega koje rano proljeće još nije stiglo otopiti. Sela kroz koja su prolazili bila su neobična, toliko različita od njegova rodnog Ilarionea, mjestašca nekoliko sati žustra hoda udaljenog od Venecije, u kojoj mu je posljednje tri godine bio dom.

Uočavao je i pamtio detalje, pohranjujući ih u sjećanju, očima uma stvarajući skice koje će jednog dana, nadao se, pretočiti na platno.

Majstor, koji se u životu već naputovao, obašao mnoge znamenite gradove i boravio u raskošnim palačama svojih mecena, prenuo bi se na njegov usklik i govorio mu: - E, moj Gianni, ništa ti još nisi vidio!

A onda bi nastavio s drijemežom, jer čekao ga je velik posao i velika zarada.

Ali kad su stigli na odredište i majstoru se oteo usklik iznenađenja! Izgrađen na živoj stijeni, visoko na litici uzdizao se kameni palas, dojam čije je snage pojačavao huk rijeke koja se obrušavala i brzala kanjonom podno litice. Bilo je kasno poslijepodne i zrake Sunca na zalasku prelamale su se u zahuktaloj rijeci, oslikavajući je tonovima purpura, akvamarina i smaragda na način kako to slikar još nikad nije doživio.

Sluge su ih uvele u dvorac gdje su dočekani srdačnom dobrodošlicom i smješteni u otmjeno uređene sobe, od kojih je Giannieva ipak bila skromnija i manja. Majstor je počašćen gozбом u društvu grofovske obitelji, na kojoj su se posluživale najfinije delicije kakve još nije kušao, i vino koje mu je opojno teklo niz grlo. Večeru je uljepšavala glazba na lutnji. Gianni, u skladu sa svojim statusom slikarskog naučnika, nije prisustvovao gozbi, ali mu delicije nisu uskraćene. Obilato je večerao poslužen u sobi. Huk Kupe dugo mu nije dao zaspati, ali uzbuđenje i umor ipak su prevladali.

Udivljenje je potrajalo i narednih dana. Majstor mu je pričao o umjetninama i slikama, raskošnom namještaju, tapiserijama i mekanim sagovima kojima dvorac obiluje, čak i freskama s vjerskim motivima na zidovima, što nije vidio ni u palačama slavnih obitelji Sforza ili Visconti! Pa okoljnji pomno njegovan perivoj, čiju ljepotu i čar kad mirisne ruže i jasmin procvatu tek može naslutiti! Rekao mu je da će slike koje ovdje naslika biti njegova najbolja djela.

Radoznalost je bujala u mladiću, koji je većinu vremena provodio miješajući pigmente, čisteći i perući majstorove kistove. Obilaziti dvorcem bilo je neumjesno, a usamljene šetnje perivojem nisu ga privlačile. Nadao se da će ga pozvati da prisustvuje dok slika, ali to se nije dogodilo.

Konačno, kad više nije mogao izdržati, odlučio je potajice pogledati majstorov rad. Znajući da će tog jutra slikar s grofom otići na razgledavanje okolice, oprezno se zaputio hodnikom prema prostoriji koja je korištena za slikanje portreta. Prije nego je stigao do tamo, zastao je privučen divnim zvucima. Ne mogavši se oduprijeti porivu, odškrinuo je vrata i provirio. Ugledao je andeoski prizor: tri sestre u muziciranju. Najstarija, crnokosa, leđima okrenuta vratima, svirala je čembalo. Najmlađa, još djevojčica u haljinici do iznad gležnjeva,

u naručju je poput lutke zagrlila lutnju. Uživajući u pjesmi, netremice je promatrala srednju sestru. A ona je stajala zatvorenih očiju, s rukom ispod grudiju i pjevala milozvučnim glasom. Gianni je zamijetio kako joj dugačke trepavice podrhtavaju i obrazi se rumene, kako se jutarnja svjetlost prelijeva kroz staklena okna i treperi na njezinoj kestenjastoj kosi, a žutu haljinu od tafta boji u zlatno. Iznenada, djevojka otvori oči i ugledavši ga, naglo utihne. On primijeti da su joj oči krupne i boje maslina. Zacrveni se pod njezinim pogledom i ustukne, zbunjen i posramljen.

Crnokosa sestra zastane sa svirkom i obrati joj se pitanjem: - Judita, što je? Što si stala?

- Scusi – promrmlja tad Gianni, a djevojka s koje nije skidao pogleda iznenadi ga tečnim talijanskim: - Fa niente! Ako tražite majstora, on je s našim ocem na jahanju.

Najstarija se sestra okrene, nasmiješi se i doda, također na talijanskom: - Već bi se trebali vratiti.

Kao da mu se dar govora oduzeo, bez riječi se naklonio nekoliko puta i zatvorio vrata za sobom. Požurio je u izbu s priborom, a kad mu je srce prestalo uzbuđeno kloparati, prihvatio se miješanja pigmenata.

Te mu noći, a ni sljedećih, huk rijeke nije smetao. Preuzeo ga je milozvučni glas i pjesma Judite Petronile u njegovim snovima.

Majstor je konačno udovoljio njegovim molbama i dopustio mu da prisustvuje slikanju. Sjedio bi u prikrajku i skrivao prste umrljane bojom, stideći se što nije nešto više od obična slikarskog pomoćnika. Zaneseno je promatrao lik Judite Petronile i činilo mu se da njegov učitelj, iako velik umjetnik, ne uspijeva u potpunosti prenijeti njezinu draž na platno. Možda stoga što je nije vidio onog jutra obasjanu svjetlošću i čuo kako pjeva?

Jedne ga je večeri majstor pozvao u svoju sobu i obratio mu se ozbiljnim glasom.

- Giovanni! Ja znam što je mladost, uzburkana krv i srce koje ne da mira. I sam sam to prošao, davno. Ali moram te upozoriti! Ne gledaj je tako! Ako grof ili plemenita grofica primijete, naljutit će se i otjerati te, možda i mene. Tko zna, moguće i kazniti! Ne poriči! Uzalud ti je. Sve ja vidim. I još da ti kažem, ne zanosi se! Čak i da si plemenita roda, grof ili markiz, njezina te ruka ne bi zapala. Mlada se grofica želi zarediti, a i obitelj je u tome podržava. Uskoro odlazi u samostan, sve je već spremno.

Od te noći nadalje huk rijeke bio je nepodnošljiv.

Umjetnik je konačno završio svoj rad, isplaćen je po dogovoru, pa čak, na njegovo veliko zadovoljstvo, dodatno nagrađen.

Povratak je trajao dugo i bio sumoran. Gianni je gledao preda se ne prozborivši ni riječ. Majstor ga je pokušavao razvedriti, ali bezuspješno. Gondole i Trg sv. Marka, dani karnevala, djevojački smijeh na tržnici i u sajmenne dane više ga nisu privlačili. Slikar je konačno odustao i promrmljao: - Mladenačke ljubavi su poput ljetnog pljuska. Obruše se naglo i silovito, traju kratko i brzo se zaborave.

Potom se pokrio gunjem i zadrijemao.

Mnogo godina kasnije, knez Fran Krsto Frankopan sa svojom suprugom Julijom di Narro i njezinim roditeljima prisustvovao je svečanoj misi u Crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije, prvostolnici u Montecchiji di Crosara, gradu smještenom između opjevanih Venecije i Verone. Blagoslivljala se obnova crkve, čiji je istočni brod bio oštećen požarom uslijed udara groma, a obnovljen je zahvaljujući dobročinstvu plemenite obitelji di Narro. Novu fresku naslikao je čuveni majstor Giovanni iz Venecije. Freska je prikazivala Djevicu Mariju na blistavu oblaku, koju Duh Sveti u obliku goluba dočekuje pred rajskim dverima, a andeoski zbor pjesmom i glazbom harfi, trublji i lutnji slavi njezino uznesenje.

Gledajući taj prizor, Fran Krsto Frankopan nemalo se začudio primijetivši da predivan anđeo koji predvodi zbor, u zlatnoj tunici, zlatnih krila i očiju boje maslina, ima lice njegove nećakinje Judite Petronile.

Organizatori natječaja:

Gradska knjižnica i čitaonica Ivana Belostenca Ozalj
Ogranak Matice hrvatske u Ozlju

Pokrovitelji natječaja:

Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske
Grad Ozalj

Povjerenstvo za vrednovanje priča:

Julijana Matanović, Dubravka Težak, Jasmin Imamović

